

Ontsluiting van de dunningsopstand door rijpaden op afstanden van ± 25 of ± 50 meter. In het laatste geval wordt het langhout vóór het korten over het rijpad gesleept.

In één van de dunningsopstanden: 41-jarige groeven met 15.70 m' hoogte, dbh 14.2 $\varnothing$ cm, stamtal 1823 per ha, dunningsgraad 16%, welke bij de dunning werd ontsloten door middel van 4 m' brede rijpaden op 24 m' afstand, had de heer ir. P. J. Faber vastgesteld dat 52% van het stamtal met 43% van de massa werd verwijderd. De rijpaden vielen weinig in het oog en de dunningsgraad van 21% zonder rijpaden en 23%, de rijpaden meegerekend, leek aanvaardbaar. Ir. Faber voorspelde dat een eventueel aanwasverlies tengevolge van de uitgekapte rijpaden tussen 0 en 10 jaar verdwenen zou zijn en in die 10-jarige periode maximaal 5 m³ op 80 m³ per ha of maximaal ca. 6% zou bedragen.

De uitrijmachine was een met kraan en lastplateau uitgeruste gelede Volvo-trekker met 118 PK motor,

geschikt om uit zwaar terrein 10 ton nuttige last af te voeren. Deze machine kost ca. f 150.000,- en heeft een jaarcapaciteit van ca. 15.000 m³ met 1 chauffeur of ca. 22.500 m³ met 2 chauffeurs.

Met een ontschorsingsmachine van het rotor-type VK-16, kosten incl. aandrijving ca. f 50.000,-, jaarcapaciteit met een bedieningsploeg van 3 man ca. 10.000 m³ werd een gedeelte van de verkregen sortimenten mechanisch ontschorst. Duidelijk werd wel, dat de bedieningsploeg zeer zware lichamelijke arbeid heeft te verrichten en dat de recentere ontwikkeling van volledig gemechaniseerde invoer en uitvoer van het te ontschorsen hout in dit type machines in een noodzaak voorziet.

Om 17.00 uur werd de najaarsbijeenkomst, die velen de gelegenheid gaf veel beschreven oogstmethoden in werking te zien, in Zwolle ontbonden.

Ir. J. Sipkens,
secretaris

Boekbespreking

Zonderwijk, P., en H. D. van Bohemen. **Natuur- en landschapsbescherming in Nederland; opkomst en ontwikkeling; huidige organisatie.** Wet. meded. Kon. Ned. Nat. hist. Ver., nr. 85, 1970. 96 blz.

Onlangs is in de reeks wetenschappelijke mededelingen der KNNV een publikatie verschenen, getiteld: "Natuur- en landschapsbescherming in Nederland". Het betreft een uitgave die tot stand is gekomen in samenwerking met de Koninklijke Nederlandsche Toeristenbond ANWB.

Het is een documentatie die een overzicht geeft van organisaties op het gebied van de natuurbescherming en aanverwant streven. Zowel overheid als particuliere organisaties als ook privé personen zijn ermee gebaat te weten, waar er iets wordt gedaan en wie ermee bezig is. Het is daarom een goede gedachte geweest van de schrijvers alle gegevens op dit gebied stelselmatig bij elkaar te brengen, te rangschikken en in een publikatie te verwerken. Het is een goed leesbaar overzicht geworden, dat voor ieder toegankelijk is en waarin iedere belangstellende de weg zal kunnen vinden. Er is om praktische redenen een indeling in landelijke, provinciale en regionale/gemeentelijke organisaties aangehouden met een onderscheid in overheid en particulier.

De uitgave van dit omvangrijke en moeizame documentatiewerk is een voor het natuur- en landschapsbeheer in Nederland belangrijke mededeling.

P. H. Pels Rijcken